جمهوری ئیسلامی ئیران وئیسلامی سیاسی، براوەی یەکەم! ... لەبارەی ئەنجامەکانی هەلبژادرنەوە ... خەسرەو سایە

k. saya@ukonline. co. uk

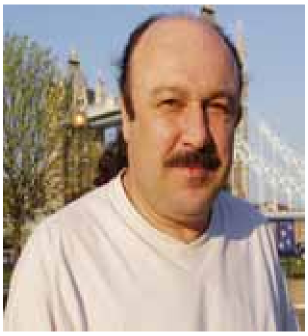

"هەلبژاردن"ی ئەمجارەش لەنیو پروپاگەندە وپیداهەلدانی دەزگاکانی راگەیاندن و لیکۆلەرەوە رەنگاورەنگەکانی دنیا قەراری گرت و بووە بابەتیکی سەرەکی لەبەردەم لایەنەجۆراوجۆرەکانی بەشدار لەم سیناریۆیەدا.. لەپیشیانەوە بۆش و بلەیەر، هەلبژاردنیان بەهەنگاویکی تر لەراستای دیموکراتیزەکردنی عیراق ونیشاندانی نمونەیەك بۆرۆژهەلاتی ناوەراست ناوزەدکرد. بەدوای ئەوانیشدا تالەبانی وجەعفەری خەلکی عیراقیان بەهۆی بەشدارکردنەوە لەم سیناریۆیەدا بەبراوەی یەکەم داناو ئومیدی ئەوەیان پەخشاندەوە کە عیراقی داهاتوو لەئارامی و خۆشگوزەرانی بەهرەمەند دەبی وکۆتایی بەتیرۆرو تیرۆریستان دیت.. بەلام ئەگەر لەهەموو ئەم راگەیاندن و پروپاگەندانە بگوزەرییین، ئەوا وەلامدانەوە بەدوو پرسیاری سەرەکی دەتوانی راستی و ئەنجامەکانی ئەم سیناریۆیە بخاتەروو:

یەکەمیان کی براوەی سەرەکی داوی سیناریۆی هەلبژاردنە؟ ئەمریکا ودیموکراتیزمەکەی یان تیرۆریستان و جەنگیك کەبەریانخستووە؟ خەلك یان لیستەی تاقمی قەومی وئیسلامی؟ دووەمیشیان، ئەنجامەکانی هەلبژاردن چییە؟ ئایا هەلبژاردن ئەتوانی داهاتووی عیراق بەرەو کۆمەلگایەکی ئارام و ئاسوودە ببات وکۆتایی بەشەروکوشتار و تیرۆر وئاشوبیك بهینی کەیەخەی بەخەلك گرتووە؟..

سەرەتا بەپیچەوانەی هەرجۆرە پروپاگەندەیەك کەئەمریکاو لایەنەکانی بەشدار لەسیناریۆی هەلبژاردندا، سەبارەت بەخۆیان ودەوری خەلك دەیکەن، ئەوەی کەدەکری بەبراوەی یەکەمی نیو سیناریۆی گەلتەجاری هەلبژاردن ناوببری، ئیسلامی سیاسی وجمهوری ئیسلامی ئیرانە ونەهیچ لایەنیکیتر. دەستپیکردنەوەی شەپۆلیکیتر لەکوشتارو کردەوەی تیرۆریستانە وکۆمەلە رووداوەکانی ئەم چەند رۆژەی دوای "هەلبژاردن" شایەتی لەسەر ئەو راستییە دەدەن کەنە ئەمریکاو نەخەلك وەنە ئەحزابی ناسیونالیستی کورد وسکولار ولیبرالەکانی هاوپەیمانی ئەمریکا براوەی نیو ئەو گەمەیەنین کەناوی هەلبژاردنیان لیناو خەلکیان بۆهینایە بەردەم یندوقەکانی دەنگدانەوە. بۆش وبلییر کەپییان وایە "هەلبژاردن" نیشانەیەکیتر لەسەرکەوتنی سیاسەتەکانیان، لەراستای بردنی عیراق بەرەو دەولەتیکی دیموکراتی ویەکگرتووی لایەنگر بەئەمریکا ورۆژئاوا، ئەدات بەدەستەوە، جگەلە پروپاگەندەیەکی پوچ بۆچاوبەستکردنی رایگشتی شتیکیتر نییە. چونکە ئەوەی لەئەرزی واقعدا"هەلبژاردن" بەکردەوە دەری هیناوە، بالادەست بوونی زیاتری ئیسلامی سیاسی ورۆلی دەخالەتگەرانەی جمهوری ئیسلامی ئیرانە لەبارودۆخەکانی ئیستای عیراقدا. ئەمریکاو بەریتانیا دوای ئەوەی کەپارەوپولیکی زۆر وتوانایەکی گەورەیان خستەگەر تا بتوانن هەرچۆنیك بووە عەللاوی ویاوەر وچەلەبی، ئەم کۆلکە لیبرال وسکولار وناسیونالیستانە، لەریگای هەلبژاردنەوە دەسەلاتی سەرەکی وەرگرن وئەمەش ببیتە بناغەی پیکهاتنی بالانسیکی سیاسی لەحکومەت وپەرلمانی داهاتوودا و سنوریکیش بۆنفوزی ئیران لەعیراقدا دابنی، بەیەکجاری بیمایە دەرچوو. چەلەبی کەنەیتوانی

دەنگەکانی تەنهایەك کورسی پەرلمان بەریتەوە و عەلاویش کەلە14% یدەنگەکانی پی براوە. هەروەها "تەحالوفی کوردستانی"دوستانی سەرەکی ئەمریکا کەنەیانتوانیوە کەمترین دەنگی ناوچەکانی ژیر نفوزی"شیعەو سوونەکان" بەدەستبهینن، بەپویست "هەلبژاردن" سەرکەوتنیکی گەورەی بۆ"ئیئتیلافی شیعەکان" تۆمارکردووە وئەمەش بەیەکجاری خەونەکانی ئەمریکای بۆ هینانە دی حکومەت وپەرلمانیکی دیموکراتی رۆژئاوایی وەك دوکەل بردووە بەئاسماندا. بەلام ئەمە هیشتا هەموو مەسەلەکە نییە. ریزبەستنیکی تازە کەراستەوخۆ بەدوای راگەیاندنی یەکەمین ئەنجامی دەنگەکاندا، هاتۆتەکایەوە، قەیرانیکی سیاسی بیچارەی رووبەرووی سەرتاپای هەلبژاردن وئەنجامەکانی کردۆتەوە. بەرەی "ئەلتەوافق" و"موسالەحە" و"حیوار ئەلوەتەنی" ونزیکەی 35 لایەن، کەتادوینی لەهەلبژاردنەکاندا بوون وپروپاگەندەیان بۆ دیموکراسی وهەلبژاردن دەکرد ئەمرۆ بوونەتە "بەرەی رافز" وبەشیعاری "عێیانی مەدەنی" یەوە خەریکن ئاگری جەنگیك لەدژی دیموکراسی وسەرجەم سیاسەتەکانی ئەمریکا، پەمپ دەکەن کەلەپشتییەوە یەك بەرەی تیرۆریستی راوەستاوە. حالەتیکی ئاواش دیسانەوە هەموو ئەو هەول وتەقەلایەی کەئەمریکا دای بۆراکیشانی لایەنە نەیارەکانی وەك "سوونە" وپاشماوەکانی بەعس، بۆناو "پرۆسەی سیاسی" ودەستکیشانەوەیان لەکاری تیرۆر وتەقاندنەوە، پوچەلدەکاتەوە.

راستییەکەی ئەوەیە کەهەلبژاردن "دوژمنانی" ئەمریکای لەعیراق و ناوچەکەدا بەهیزکردوە، تائەوەی کۆمەکی بەئامانجی دیموکراسی وحکومەتی یەکگرتووی داهاتوو کردبیت!. هەربۆیە خەلیلزادە لەیەکەمین راگەیاندنەکانی خۆیدا بەنیگەرانییەوە ووتی:"پیدەچیت خەلکی دەنگیان بەهەویەتی قەومی وسکتاریستی تائیفەگەری خویان دابی تابەدیموکراسی ویەکپارچەیی ولاتەکەیان".

بەجیا لەئەمریکا ئەوە ناسیونالیزمی کوردە، کەبەناوی"شەرعیەتی نەتەوە"وە براوەی خۆی بەوەرگرتنی کورسییەکانی کوردایەتی لەپەرلمانی داهاتووی عیراقدا دەزانی، لەکاتیکدا هەر ریژەیەك لەوەرگتنی کورسییەکان بۆ ئەوان بەمەرگ ونەهامەتییەکیتر بۆخەلکی ژیردەستیان تەواو دەبی. ناسیونالیزمی کورد ئەتوانی شانازی "بەزۆرینە دەنگەکانی کوردەوە"بکات بەلام هەرگیز ناتوانی لەگەمەی هەلبژادندا براوەبی. تەنانەت ئەگەر هەموو ریژەی کورسییە بۆدانراوەکانیشیان بەتەواوی وەرگرن. چونکە "کەمایەتییەکی پەرلمانی" لەنیو باوردۆخی ولاتیکی جەنگ گرتوودا، کەهیچ کاریگەرییەکی سەراسەری نییە، جگەلەوەی ناتوانی لەژیر فشار وشەرت ومەرجەکانی "زۆرینەی پەرلمانی"دا خوی دەربازکات، بەلکو ئەوەی بۆی دەمینیتەوە خۆساچاندنە لەگەل "ئیئتلافی شیعەکان"دا. یانی دووبارەکردنەوەی هەموو ئەوبارودۆخ وحالەتانەی کە یەکیتی وپارتی لەدەورەی پیشوودا لەگەل جەعفەریدا تاقیانکردۆتەوە.

بەلام ئایا بەشداری هەرریژەیەك لەخەلکی لەم هەلبژادنەدا، ناتوانی بەدەستکەوتیك بۆ"عیراقییەکان" بەحساب بیت؟.. لەراستیدا ئەوەی روویدا هەلبژاردنیك نەبوو بۆخەلکی عیراق تابەهەویەتی کۆمەلایەتی و ولاتییەوە لەبەردەم ێندوقەکاندا راوەستن وئاگاهانە هەلبژیرن ودەنگ بەبەرنامەو ئامانجی ئەم یان ئەوحیزبی سیاسی بدەن، بەلکو ئەوەی خەلکی هینایە بەردەم ێندوقەکان جگەلە فشارو ترس و چاوبەستیك، کەبەرەو روویانکرایەوە، ئەو وەهەمەبوو کەهەرکەس ئەگەر بەهەویەتی قەومی و تەیافە وئاینی خویەوە لەپشتی میلیشیای دەستەو تاقمی ناوچەی خۆی راوەستی ودەنگی بۆ بدات ئەتوانی

ریگای دەركیشانی كۆمەلگای عیراق لەنەهامەتییەكانی ئیستا بگریتەبەر!!. بەمجۆرە بەشداری خەلك ئەوكاتە مومكینبوو كەبەپەرچەمی قەومی وتایەفەگەرییەوە خۆیان بناسینن. ئەمە ئیتر ناكری رەتكردنەوەی هەرجۆرە پیناسەیەكی"عیراقی بوون" و "دەنگدانی عیراقییەكان" دەسەلمینی. لەم سیناریۆیەدا خەلكی تەنها قوربانی یەكەم و ئاخرن وەختیك دەنگیان ببیتە ئیمزاكردن بۆ دەسەلاتگرتنی دەستەوتاقمیكی ئینسان كوژ وكۆنەپەرستی ئیسلامی وقەومی.

كەوایە كی براوەیە؟ رۆشنە كەئەمجارەش هەلبژاردن ئیسلامی سیاسی نەك تەنها لەعیراق بەلكو لەناوچەكەدا بەهیزدەكات. "ئیئیتلافی شیعەكان" كەزۆرترین دەنگیان هیناوەتەوە، نفوزی گەورەی ئیسلامی سیاسی لەدەولەت وپەرلماندا جیگیردەكات. تاقمیكی وەك موقتەدایدر كە تادوینی جەنگی شارەكانی كەربەلاو نەجەف و بەشیك لەشاری بەغدای بەسەر خەلكی عیراقدا دادەسەپاند، ئیستا جگەلەوەی كەبەچەك وتفاقی خۆیەوە ماوەتەوە بەلكو ریگای شەرعی وقانونی لەدەسەلاتدا بۆسیاسەت وهەلسوكەوتە دژی خەلكییەكانی پەیدادەبی. دەستەو تاقمی ئیسلامی تر گەرچی نەیاری هەلبژاردنیش بن، بەلام هاتنی تەنها یەك نوینەریان بۆنیو پەرلمان وحكومەتی داهاتوو، كۆمەكی زیاتر دەكات بە ئیسلامیزەبوونی كۆمەلگای عیراق. لەكەنارئەمانەشەوە هاتنەسەركاری حكومەتی "ئیتلافی شیعی" بەهەر تەوافقیەكەوە لەگەل لایەنەكانیتر، بەقازانجی جمهوری ئیسلامی ئیران تەواودەبی. حكومەتیكی ناپایەدار، پیكهاتوو لەئەحزابیك كەئیران نفوزی تەواوی تیدا هەیە، بارودۆخەكان بەقازانجی ئیستراتیژی ئیسلامی سیاسی لەئاست ناوچەكەدا دینیتە كایەوە كەبەتەواری پیچەوانەی رەوەند وسیاسەتیكە كەئەمریكا لەدەستوری خۆی ناوە.

بەلام بەم هەموو حالەوە ئەنجامی هەلبژاردن چی دەبی ئایا دەتوانی داهاتووی كۆمەلگای عیراق لەگیژاوی ئیستا دەركیشی؟

یەكەمین ئەنجامیك كە هەلبژاردن بەدوای خۆیدا توندی دەكاتەوە، دابەشبوونی كۆمەلگای عیراقە لەنیو تەقسیماتی قەومی وتایەفەگەری و دەسەلاتی میلیشیای ناوچەییدا وبەهۆیەشەوە راپیچدانی ژیانی خەلكە بۆنیو گیژاوی شەری تیرۆریستی و ناوخۆیی. سیمای قەومی وتایەفەگەری و ناوچەیی لەهەلبژاردندا شتیكی شاراوەنییە بۆكەس. هەركەس سەرنجبدات بەسادەیی ئەوە دەبینی كە"كوردەكان" لەسەرووی عیراقدا و"شیعەكان" لەخواروو، "سوونەكان" لەناوەراست زۆرینەی دەنگەكانیان هیناوەتەوە. حالەتیكی ئاواش چەسپاندنی زیاتری تەقسیماتی قەومی وتایەفەگەریی و بەرینبوونەوەی هەرچی زیاتری قەلشتی نیوان ئەم دابەشبوونەیە. حالەتیكی ئاواش زەمینەكانی شەروپیكدادانی ناوچەیی دەكاتەشتیكی حەتمی بەتایبەتی كەداگیركاری و جەنگ وپەلامارە تیرۆریستییەكان لەوشوینی خۆیاندامابن. لەلایەكیتریشەوە ئەوەی كە ئەنجامی هەلبژاردن جیگای رازی بوونی چەندین دەستەو تاقم نییە، كاری تیرۆرو پەلامارەكان نەك هەربەرەو كزبوون ناچیت، بەلكو بەهانەیەكی سیاسی تر دەداتە دەست ئەولایەنانەی كەلەپشت ئەمجۆرە كارانەوە، بەناوی "پشتگیری لەمقاوەمەتەوە" راوەستاون، كردەوەكانی خۆیان پەرەپیبدەن. بەم پییەش ئارام بوونەوەی وەزعی كۆمەلگا بەرەو حالەتیكی مەحال دەبات.

ئاشكرایە "هەلبژاردن"یك كەكۆمەكی راستەوخۆ بەبالادەستی ئیسلامی سیاسی وبەهیزبوونی رەوتەكانی كردبیت، بەزیانی خەلك تەواودەبی. دەسەلات وحكومەت وسیستەمیكی سیاسی وقانونی وئیداری و ئابووری وتەنانەت فەرهەنگی كەلەسەربناغەی ئیسلام و شەریعەتەكەی دامەزرابی ماف وئازادییەكانی خەلك و ئاسایشی كۆمەلایەتیدا

بەیەكجاری دەخاتە ژێر پێوە. ئەمە ئیتر ڕێگا دەدات تا ڕەوتەكانی ئیسلامی سیاسی بەشێوەی قانونی وبەناوی دیموكراسییەوە ئیستبدادی ڕەشی خۆیان بەسەر كۆمەڵگادا بچەسپێنن و تەبریری بكەن.

تائەوجێگەیەی بەخەڵكی كوردستان ومەسەلەكەیان دەگەڕێتەوە، هەڵبژاردن دیسانەوە زەربەیەكی تری وەشاند لەخەبات وخواستێك كەبۆ سەربەخۆیی و ڕزگاربوون لەم گێژاوەی كەلەعیراقدا پێكهاتووە، هەیانە وگرتویتانەتەبەر. هەڵبژاردن ڕێگای پەلكێشكردنی خەڵكی كوردستان و داهاتووەكەی بۆ بەزۆر لكاندنەوەیانی خستۆتەری، بەعیراقیكەوە كەئیسلامی سیاسی وفاشیزمەكەی تیا بالادەست دەبی، ئەمەش بەمانای ڕاكێشانی خەڵكی كوردستانە بۆ قوربانیدانیكیتر و تەحەمولكردنی دژواریكی تر..

لەیەك ووتەدا ئەگەر ئەنجامگیری بكەین ئەوەیەكە مادام هەڵبژاردن و تەنانەت حكومەت وپەرلمانێك كەدەیهێنیەتە ئارەوە، ناتوانی كۆتایی بەداگیركاری ئەمریكا بهێنی وسوپاو تانك و پاكتاوی ناوچەپی وكردەوە سەربازییەكان لەسەر سەری خەڵكی هەڵگری. بەپێویست بارودۆخەكان لەنێو سیناریوی ڕەشی بەرەكانی تیرۆریزمدا ڕادەگری و دەریژەی پێدەدات. بەواتایەكیتر جەنگ و نائارامی وپشێوی و داروخانی باری كۆمەلایەتی خەڵك وپەرەگرتنی هەرچی زیاتر بێدەرەتانی و هەژاری وكاولكاری... دەبێتە سیما جیانەبووەوەكانی ئەو دیموكراتییەی كەبریارە نمونەكانی لەرۆژهەلاتدا پێشنیازبكری.

بەلام لەئاخردا هەڵبژاردن ئەوراستییەشی سەلماند كەئێمە كۆمۆنیستەكان باوەرمان پێی بوو. ئێمە ووتمان ئەوەی ڕوویدا سیناریۆیەكی گاڵتەجارانەبوو كەلەچوارچێوەی سیاسەتەكانی ئەمریكادا هاتوتەپێشەوە نەپەیوەندی بەقازانجی خەلكەوە هەیەو نەدەتوانی ژیانی ئەوان لەگێژاوی ئێستا دەركێشی. ئێمە ووتمان ئەم هەڵبژاردنە ئەلقەیەكە لەمێژووییەكی پێكەوە گرێدراو كە لەدوای ڕووخانی ڕژێمەوە دەست پێدەكاو بەزنجیرەیەك لەمەئسات وجەنگ وكوشتاری خویناوی و كاولكاری ودارمانی بناغەكانی كومەلگا تێپەردەبی و سەرەنجامیش دەگات بەوەی كەجەعفەری وئیسلامی سیاسی ودەستەوتاقمی قەومی لایەنگر بەئەمریكا بەدەسەلات بگەیەنی.. ئەمە نەك هیچ پەیوەندیكی بەژیانی ئینسانی خەلكەوەنییە بەلكو بەتەواوی لەبەرامبەریدایە... بەم هەموو ڕاستییانەوە خەلكی دەبی دەرس لەهەنگاوەكانی خۆیان وەربگرن بۆئەوەی بتوانن ژیانی خۆیان بریاربدەن. هەڵبژاردن هیچ جێگایەك ناهێلیتەوە بۆ ئەوەی كەئیتر كەس بەسیاسەت وكردەوەكانی ئەمریكاو دەستەو تاقمی قەومی وئیسلامی خۆشباوەربیت، سەبارەت بەوەی كە ئەم هێزانە دەتوانن داهاتوویەكی ئارام وئاسایش لەعیراقدا بەدیبێنن.

2005/12/24